

1

Benoît Courrèges, väikese Prantsuse linnakese St Denis' politsei-ülem, keda kõik kutsusid Brunoks, oli näinud liiga palju vägi-valdset surma. Pärast kahteist aastat Prantsuse armees ja ühtteist aastat politseinikuna oli talle selge, kui laastavat mõju avaldavad inimkehale nii suurtükimürsud ja kuulipildujatabamused kui ka autoõnnetuste kuum metall. Ja kuigi ta lootis, et unustab kuulitabamuse mõju omaenda kehale, meenutas igatalvine niiskete ilmade tuim puusavalu talle lasku, mis oli ta Sarajevo kohal kõrguvates mägedes lumme paisanud. Kunagi ei ununenud Prantsusmaa trikoloori sära meediku varrukal, kui too tuli teda helikopteri saabumiseni abistama. Silmanurgast lippu märgates kangastus veel praegu Brunole iga kord omaenda vere punane valge lume ja sinise kiivri taustal, mida ta oli ÜRO rahuvalvajana kandnud.

Aga midagi nii sünet polnud Bruno eales näinud kui see surnud mees, kes lebas praegu poolalasti ja puntras tema ees. Vihmavesi nirises mööda laiba rinda ja kõhtu, veigeldes värsketel põletusjälgedel seal, kus olid olnud mehe rinnanibud. Surnukeha valgustasid Bruno kaubiku ja St Denis' suure tuletõrjeauto esituled. Põleva auto rehvidel vilkuvad leegid trotsisid ühtlast sadu ja valget vahtu, millega pritsimehed leeke kustutasid. Bruno, kes hingas suu kaudu, et vältida kõrbenud ihu ja põleva kummi lehka, vaatas kella. Koiduni tuli terve tund oodata.

Ega hais üksi kõhtu keerama pannud. Brunot ajas öökima kohutav ülekohus, et keegi oli nii jõhkralt tema territooriumil, peaaegu selle linnakese vaateväljas, mida ta oli töötanud kaitsta. Ehkki Bruno surnut ei tundnud, näis talle mehe suremisviis nii tuttavat metsa lausa reostavat. Ta ei saa enam kunagi oma

hobust ega koera siiakanti tuua, ilma et sellest mõtleks. Ja niivõrd jõhkra teo panid toime inimesed, kes valdavad kõige süngemaid hukkamisviise ja keda on kurikuulsalt keeruline kohtu ette tuua. Aga küll ta nad kinni nabib.

„Ta on kahtlemata surnud ja see oli kahtlemata mõrv. Kas nägid lõuaalust haava?“ küsis Fabiola – tohter, kelle kohalolek oli surmatunnistuse vormistamiseks seadusega ette nähtud. Bruno noogutas. Läbi pehme suulae otse ajju torgatud stilett tapab kiiresti ja minimaalse verejooksuga. Üks palgamõrvarite trikke, mida õpetatakse eriväelastele. „Ma ei oska sulle isegi ligikaudset surmaaega öelda,“ jätkas arst. Fabiola näol oli tegemist St Denis' kliiniku parima arsti ja Bruno hea sõbraga. Kuna tal polnud mütsi peas, oli vihm tumedad kahlud põskedele kleepinud ja pika armi kinni katnud. Ilma jumestuseta oli tema nägu esitulede valgelt kaame ja silmad nagu tõllarattad. Brunot rabas mõte, kui kaunis Fabiola võib olla.

„Tavaliselt mõõdaksin kehatemperatuuri kraadiklaasiga, aga teda on rängalt anaalselt kuritarvitatud ja siis veel see tuli ...“ Fabiola hääl jäi soiku.

„Puusade alt on maapind kuiv,“ märkis Bruno. „Torm algas veidi pärast kaht öösel, seega pidid nad ta enne seda puu külge aheldama.“

„Sa olid tormi ajal üleval?“ küsis Fabiola. Bruno noogutas. Väik teda ei häirinud, aga kui Balzac tema juurde voodisse plagas, ehmus ta just siis ärkvele, kui kärgatas kõu. *Basset hound* Balzac, kellele oli tavaliselt küll peremehe säng keelatud, oli veel piisavalt väike, et erandit manguda, kui rahulikku Vézère' jõeorgu räsib India mussooni meenutav raju. Bruno oli üles tõusnud, akna juurde läinud ja vaadanud, ega vihm ole nii hull, et lõhub vahetult enne saagikoristust viinamarjaväädid ära. Pärast ühtlast sadu kallas nüüd taas tugevamalt, nagu Atlandilt kohale pühkinud tormifrondi sabaotsal kombeks. Kui Fabiola läbivaatuse lõpetas, üritas Bruno laipa kilega katta. See varjas kõrbenud

jala- ja sääreluid, kuid ei ulatunud mehe randmeteni, mis olid ikka veel noore kastani tüve ümber seotud. Vaene mees pidi nii jääma, käed üle pea sirutatud ja jalad laiali kiilutud, selg kummis nagu mõnel keskaegsel piinatul, kuniks kriminalistid jõuavad Périgueux'st oma kaamerate ja määrustikuga kohale.

„Mis sa arvad, kas ta tapeti enne, kui tuli jalad ära põletas?“ küsis Fabiola ärevalt, püüdes häält talitseda.

Bruno kehtas õlgu. Kui talle aga küsimuse mõte pärale jõudis, muutus õlakehitus judinaks. „See on pigem sinu valdkond. Ma ei tea, kuidas seda üldse välja uurida.“

„Lahangul teeme kindlaks. Pärast surma lõpetab süda vere pumpamise.“

Polnud kahtlust, et selle mõrva puhul on lahkamine vältimatu. See oli enam kui jõhker. Bruno kahtlustas, et jalgu oli sihi-teadlikult põletatud juba enne auto süütamist. Tulelõõm oleks jalgu kõrvetanud, aga mitte neid luuni paljaks põletanud. Ta oletas, et tapjad olid neile bensiini peale valanud.

Bruno oli millestki sarnasest kuulnud üksnes Alžeeria sõja ajal. Toona oli see mässajate nali, sest nad kutsusid oma maa koloniseerijaid *pied-noir* ideks ehk mustjalgadeks, viidates Prantsuse sõdurite mustadele saabastele, mida nood riigi esmakordsel vallutamisel 1830. aastal kandsid. „Nüüd saategi mustad jalad,“ mõnitasid nad Prantsuse sõjavange, kui neile bensiini jalgadele valasid. Seda oli Brunole jutustanud Hercule – nüüdseks surnud vana semu, kes oli teeninud tigea kokkupõrke ajal, mille Prantsusmaa oli viljatult algatanud, et Alžeeriat ja selle naftat oma võimu all hoida.

„Isikutunnistust pole?“ küsis Fabiola järgmiseks. „Juuste ja oliivikarva naha põhjal ütleksin, et ta on Põhja-Aafrika päritolu.“

„Taskutes pole midagi ja autolt on numbrimärgid maha krivitud.“ Bruno oli mootoriplokilt VIN-koodi üles kirjutanud, aga ei lootnudki enne õhtut omaniku kohta vastust saada. Fabiola vaatas talle otsa, oodates mingit täiendust. „Meie teame vaid seda, et mäepoolt-talu Serge tõusis lüpsiajaks üles ja nägi metsas

plahvatust. Tuletõrjedepoosse helistas ta hetk pärast nelja öösel. Sina võid sama hästi tagasi magama minna, aga mina pean kriminaalid ära ootama.“

Bruno haigutas ja sirutas end. Uni oli olnud katkendlik: esiteks äratas teda enne keskööd erilise helinaga telefonikõne. Siis oli ta järgmist kõnet oodates tukkuma jäänud, seni kui torm koera üles ajas. Pärast järgmist tukastust, Balzac õla najal, saabus kõne Albert'ilt, kes teatas tulekahjust metsas. Vähemalt takistas torm selle levikut. Nagu ülejäänud Lõuna-Prantsusmaal, oli ka siinne departemang pärast kuiva suve andnud metsapõlengu hoiatuse.

„Nüüd on juba liiga hilja uuesti magama minna ja ma ei saaks nangunii und, kui sellise asja peale mõtlen.“ Fabiola nookas kilega kaetud laiba poole. „Lähen käin duši all ja panen kohvivee tulele. Võta ka tassike, kui tulema saad.“

„Aitäh pakkumast, aga siin läheb veel aega. Võib-olla pean hobused täna hommikul sinu hoolde jätma.“

„Vaene Bruno. Keegi ei peaks selliseid asju nägema. Kui sul läheb midagi vaja, et magama jääda ...“

Bruno naeratas tänulikult, ent raputas pead. Teda hoidsid mõnel ööl üleval pigem naised ja segane armuelu, mitte mälestused sõjast ja laipadest. Fabiola tegi talle kiire põsemusi ja läks hetkeks tuletõrjeauto kabiini vihmavarju, et surmatunnistusele enne kojuminekut alla kirjutada.

Põlenud auto seisis konarlikul kruusateel ligi saja meetri kaugusel külavaheteest kommuuni vana prügimäe sissepääsu juures. See oli suletud, kui rajati kaasaegne prügila koos eriotstarbeliste prügisorteerimiskonteineritega. Surnud mees lebas söestunud autost mõni meeter eemal. Auto seisis otse prügimäe väravas, palgivirna kõrval, mis oli enne müüki tahenema jäetud. Bruno kergitas pealmist palki, et selle kaalu hinnata – vähemalt viiskümmend kilo. Ta jaksas seda tõsta, aga kaugele kanda mitte.

Teel lebas neli kärsanud palki, mõni auto taga, mõni all. Bruno oletas, et autojuht oli sellele teele meelitatud ja siis avastas ta, et

ei saa tagurdada, sest keegi vägilane oli palgid rataste taha lennutanud. Aga miks oli juht peatunud? Bruno läks kalduva tee järsu käänakuni, kust leidis taskulambivihus mõned murdunud oksad ja muljutud rohu. Ta nägi rehvi jälgi – siia oli teetõkkeks pargitud teine auto. See võis seal oodata ja läheneva auto peatamiseks ootamatult täistuled sisse lülitada. Seejärel pidigi kaasosaline põgenemistee palkidega ära löikama. Brunol tuli tabada vähemalt kaks meest ja võimalik, et kruusateel oli kriminalistidele asitõendeid.

Rehvi jälgede vahe nägi auto kohta liiga lai välja. Ta läks oma autost metallist mõõdulinti tooma, tõmbas selle ühe rehvi jälje sisemisest servast teiseni ja märkis üles meeter kolmkümmend. Seda otsustas ta võrrelda erinevate veokite laiusega, kui tagasi kabinetti jõuab.

Siis lasi ta tuulejopi kapuutsi lödvemaks, et telefon kõrva vastu mahuks, ja vajutas brigaadikindrali kiirvalimisnuppu. Too oli hämar siseministeeriumi ametnik, kes oli talle selle mobiili eraldanud ühe varasema juhtumi käigus. See pidavat Brunot kaitsma pealtkuulamise eest ja helises eriliselt, kui talle helistas keegi brigaadikindrali isiklikust võrgustikust. Sama helin äratas Bruno ka südaöö paiku. Helistaja oli end nimetanud Rafiqiks ja ütles, et tuleb töösus Bruno patrullpiirkonda ja võib tema abi vajada. Ta oli lubanud tagasi helistada, aga ei helistanud.

„Valveseersant,“ kostis Bruno kõrva. Bruno tutvustas end, kirjeldas Rafiqi kõnet ning kandis ette surmast ning varitsus- ja piinamistõenditest. „See võib Rafiq olla.“ Bruno kõssitas, et märkmikku vihma eest varjata, ja luges VIN-koodi ette. „Kui see on Rafiqi auto, siis pole tema mobiilist märki. Sellesse võib olla sisse murtud.“

„Kontrollime ja helistame tagasi.“

Bruno hakkas juba oma asukohta ütleva, kui teda katkestati. „Me teame, kus te olete. Selle mobiili GPS-i koordinaadid ilmuvad mulle ekraanile. Kas teised politseinikud on juba välja kutsutud?“

„Departemangu juhtivuurija komissar Jalipeau,“ vastas Bruno. Ta oli kaalunud ka sandarmitele helistamist, kuid JJ meeskonna käsutuses olid nii oskusteadmised kui ka kohtumeditsiini labor. Ja Rafiqi kõne salastatud numbrilt oli ta ettevaatlikuks teinud. Bruno, kes allus ametlikult St Denis' linnapeale, sai sandarmitega hästi läbi, kuid nagu paljud teised riigipolitsei ehk *Police Nationale*'i uurijatest, ei viitsinud nendega jamada ja pidas neid tühisteks liikluspolitseinikeks.

„Tore, las nii jääbki.“ Valveseersant katkestas kõne.

Bruno rühkis läbi ligaste puulehtede tuletõrjeauto poole. Fabiola auto oli juba läinud, kuid pritsimeestel polnud kuhugi kiiret, võisid nad ju soojas kabiinis istuda ja termosest kohvi juua. Bruno lõpetas just neilt saadud topsitait, kui telefon jälle helises.

„Mina olen,“ kostis JJ hääl. „Jõudsime just St Denis'sse. Kas oskad meid kohale juhatada? Ma ei saa seda kuradi GPS-i tööle, aga sandarmitelt ei tahaks ka abi küsida.“

Bruno andis suunised ja soovitas tuletõrjeauto tulesid otsida. Ta läks pritsimeestele ütleva, et politsei on teel ja nad võivad varsti koju minna. Kas Prantsuse politsei oleks tõhusam, kui nad ühe katuse all töötaksid, mõtiskles Bruno, või suudaksid vähemalt traditsioonilisest rivaalitsemisest üle saada ja õpiksid koostööd tegema? Telefon tõi jälle erilise helina kuuldavale ja seekord oli toru otsas brigaadikindral.

„VIN-kood on sama. See on Rafiqi auto. Kas oled surnukeha juures?“ Bruno kinnitas, et on. „Vaata, kas käsivarre ülaosas on tätoveering.“

Bruno läks tagasi laiba juurde, kergitas kilet, sikutas nahktagi- ja särgijäänused vasakult õlalt alla ja nägi tätoveeringut, mis tõi mälestusi pinnale. „Jah, tätoveering tal on ja näeb üsna vana välja. Kaks numbrit – üks ja kolm.“

„See on tema,“ vastas brigaadikindral. „Ta oli tubli mees. Tulen lahkamise ajaks kohale.“

„JJ on teel,“ ütles Bruno. „Kas peaksin talle Rafiqist rääkima?“

13. rügement oli Prantsuse erivägede brigaadi alla kuuluv eliitüksus, mis koosnes parašütist-luuesalklastest. Bruno oli mõnega neist Bosnias külje kõrval sõdinud. 13. rügement spetsialiseerus varjatud luurele vaenulikul territooriumil. Ise pidasid selle liikmed end Prantsuse versiooniks Briti armee õhuvägede eriuksusest. Rafiqi poleks olnud lihtne alistada, isegi mitte kolme mehega.

„Helistan kohe JJ-le ja viin ta ise kurssi,“ lubas brigaadikindral. „Võid mind tõenäoliselt millalgi peale lõunat oodata. Faksin sinu linnapeale kirja ja ütlen, et oled minu meeskonda lähetatud. Ja hoiu araablastel silma peal. Rafiq töötas salaagendina džihadistide kambas.“

„Helistage parem JJ-le kohe,“ palus Bruno. „Näen juba ta autotulesid.“ Ta lõpetas kõne ja seisis tuletõrjemasina tulede ees, kust JJ teda näeks.

„Kas võime nüüd minema panna?“ hõikas Albert talle kabiinist. „Meil on depoos värske kohv ja sarvesaiad valmis, kui tahad liituda.“

„Kohe kui JJ üle võtab ja mu postilt vabastab. Seal ta tulebki.“ Kõrbenud liha lehk alles sõõrmetes, ei tahtnud Bruno söömisest mõnda aega midagi kuulda.

2

Selleks ajaks, kui Bruno kuriteopaigalt lahkus, oli päike juba kõrgel ning soe tuuleke pühkis tormipilve viimseid riismeid laiali. Pamela maja juures õotsusid puuksad ja kui Bruno politseiautost välja astus, kuulis ta talliust tuules kolksumas. Ta läks seda kinni panema ja nägi, et latrid on tühjad. Pamela autot polnud kohal. Ilmselt läks poodi. Pärast rasket kukkumist ja rangлуу murdmist oli ta jälle autorooli lastud, kuid Fabiola polnud talle veel ratsutamiseks luba andnud. Ilmselt oli Fabiola hobused jalutama viinud. Kohv, apelsinimahl ning Stéphane'i tehtud jogurt, meepurk kõrval, ootasid teda juba Pamela köögilaual. Ta jõi mahla ja kohvi ära ning käis duši all. Siis ajas ta lõua paljaks žiletiga, mida neiks puhkudeks Pamela vannitoas hoidis. Seda ei tulnud nii tihti ette, kui ta oleks soovinud, et tal oleks palutud ööseks jääda.

Et Pamelat mitte pahandada, ajas ta endale jogurti sisse ja kirjutas tänukirja. Siis suundus ta viinamarjaistandusse, et Julienilt uurida, ega saak tormis viga saanud. Suurem osa Bruno säästudest olid investeeritud linnakese ühisesse viinamäkke. Kui ta pööras väikese veinimõisani viivale teele, oli päike juba nii kõrgel, et paistis läbi tuuleklaasi talle otse silma. Bruno tõmbas päiksesirmi ette, et näha viinamarjanoppijate salgakesi jõeäärsete väätidel vahel töötamas. Ta peatas auto ja nautis rahustavalt tuttavat maastiku, mis tõrjus mälupilte Rafiqi surnukehast ja meenutas talle, miks ta seda maad nii palju armastab. Tundes end värskemalt, vaat et isegi taastunult, sõitis ta edasi ja leidis Julieni vaadikuurist marju kontrollimas, enne kui need pressi alla läksid.

„Sa oled kolmas murelik investor, keda ma täna hommikul näen,“ tervitas Julien teda rõõmsalt. „Kõigepealt linnapea, siis

pangadirektor. Marjadel pole viga midagi. Me löikame alati ülemised kobarad ära, et alumised saaksid lehtedelt kaitset.“

Bruno noogutas kergendunult, kuid ikka pisut segaduses. Ta oli veiniteo kohta lugenud ja kuigi ühes peatükis öeldi, et veinitegija suurim vaenlane on jahukaste, siis teises tehti suuri sõnu hahk-hallitusest, mis andis kohalikele Sauterne'idele ja Monbazillacidele tummise magusa maitse.

„Jahukaste ei tülitä?“ küsis ta, lootes kõlada nii, nagu saaks ta ise ka oma küsimusest aru.

„Nii hooaja lõpul mitte, kui mari saab peaaegu korjatud. Pealegi kuivatab tuul viinamarjad ära. Sellel aastaajal ei muretseks ma väikese vihma, vaid rahe pärast. Terveid viinamägesid on ka maatasa tehtud.“

Bruno noogutas. Märtsi ja septembri pööripäeva aegu oli ta tormi ajal näinud golfipallisuurusi raheterasid, mis võisid lõhkuda katusekive ja hävitada kasvuhooneid ning sadasid nii tihedalt maha, et teed kattusid jalalabasügavuse kihiga. Ta loobus Julieni pakutud klaasikesest veinist, kuid võttis vastu topsi värskest presitud sooja ja kleepuvat viinamarjamahla. Bruno loputas käed ja võttis suuna raekojale. Prantsuse koolid olid pärast suvevaheaega taas ukсед avanud, kuid leidus veel briti peresid ja vanemaid hollandi ja saksa paare, kes nautisid Fauquet' terrassil hommikut süües septembripäikest ning jälgisid jõe kulgemist vana kivisilla all. Jogurt ja mesi oli maitsev kooslus küll, aga mitte see, mida Bruno oleks hommikusöögiks pidanud, niisiis astus ta Fauquet' kohvikust läbi, et kohvi ja sarvesaia osta.

„Albert käis just siin ja rääkis mõrvast,“ lausus Fauquet, kes kõhutas vandeseltslaslikult letil, nagu talle kombeks, kui ta kavatsetes Brunolt infot lüpsta. „Kohutav pilt, nagu ta ütles. Jalad puha ära põlenud. Kas sa tead, kes see oli?“

„*Police Nationale* annab päeva peale Périgueux's pressiteate välja,“ vastas Bruno napilt. „Nemad juhivad juurdlust. Mina käisin ainult sündmuskohta kindlustamas, kuniks nad kohale jõudsid.“

„Philippe oli ka siin, kui Albert kohvil käis. Ta läks ka sinna ja ütles, et teeb politseinikest töö käigus fotosid,“ jätkas Fauques ja ulatas Brunole espresso. „Küsis, kas oled juba siin käinud.“

Kui Bruno saia haukas ja esimese kohvilonksu võttis, nautides kahe maitse ideaalset kombinatsiooni, leppis ta mõttega, et peagi hakkab teda tüütama Philippe Delaron. Röömsameelne nooruk Philippe pidas fotopoodi ja tegi tulusa haltuurana kohalikule ajalehele Sud Ouestile fotosid. Hulk õdesid-vendi ja nõbusid varustas teda kontaktidega igalt linnakese elualalt. Philippe teadis kohalikest sündmustest tihtipeale sama palju kui Bruno, kuigi kippus neid nägema sensatsioonilisemas valguses. Bruno tuli Philippe'ile vastu, kui sai, ja ütles sõnaselgelt välja, kui ei saanud. Neil oli teineteise ärakasutamise teemal mõni nägelus olnud, mis tingis mõistliku, aga ehk mõnevõrra ettevaatliku läbikäimise.

„Ja isa Sentout tahtis teada, kas matused tulevad,“ lisis Fauquet. Bruno kehtas õlgu ega öelnud midagi, teades et kui ta mainiks, et surnu on tõenäoliselt moslem, levib uudis kulutulena läbi linna ja hõigatakse lõunaks Périgordi raadiost välja. Bruno pani kaheeurose mündi letile ja haaras Sud Ouesti. Ta hakkas *croissant*'i mugides pealkirju vaatama, andes sellega märku, et rohkem pole vaja pärida. Fauquet lööberdas leti teise otsa, et lobiseda pundi püsikundedega, andes kahtlemata mõista, et oli Brunolt rohkem välja pinninud, kui sobiks avaldada. Klatš oli siin sama minev kaup kui kohv ja sarvesaiad.

Esiküljel kajastati järjekordset masendavat uudist Prantsusmaa kasvavast tööpuudusest ja Lähis-Idas kohuvast vägivallast. Sisekülgi täitsid aga lustlikud pildid viinamarjanoppijatest, vastsetl ametisse astunud õpetajatest ja kuldpulmi pidavatest paaridest. Spordikülgi kattis põhjalik kirjeldus kohaliku ragbi-, tennise- ja jahindusklubi tegemistest. Sellepärast Sud Ouesti ostetaksegi, mõtles Bruno –, selleks et näha kohalikke uudiseid ja tuttavate inimeste pilte. Ta sulges lehe, jättis kohvikulistega nägemist ja läks oma kabinetti.

Raekoja töölaual ootas Brunot kirjavirn. Ta lülitas arvuti sisse ja sirvis ümbrikke, kuni see end tööle vinnas. Saabuva e-kirja kõlks tõmbas tähelepanu ekraanile. Saatja meiliaadress pani mälus midagi liikuma. ZigiPara, nimi, mida ta polnud kümme aastat kuulnud või kauemgi. Zigi oli lühend Tzigane'ist ehk mustlasest, nagu tavatseti armees kutsuda kõiki roma rahvusest inimesi. Tema tegelik nimi oli Jacques Sadna ja ta pärines Camargue'ilt, suurelt märgalalt Rhône'i jõesuudmes, kus mustlased olid sajandeid elutsenud ja oma kuulsaid hobuseid kasvatanud. Zigi oli kapral nagu Brunogi, kui nad esmakordselt Elevandiluurannikul koos teenisid, ja mõlemad edutati Tšaadi ja Liibüa piiril toimunud salaoperatsiooni ajal seersandiks. Zigi teenis parašütistide ja Bruno sapööride rügemendis. Brunole meenus uudis, et vahepeal oli Zigi ohvitseriks saanud.

„Servus, Bruno! Väike teavitust vanalt sõbralt, kuigi oled *Pékin*,“ luges ta. „Teenin ülemveeblina Nijrabis ja üks *muj* ilmus meile laagrisse ja väitis, et on prantslane St Denis'st. Nimi olevat tal Sami Momu poeg Belloumi ja sind tundvat ka. Paistab lihtsamelne vennike, seljal piitsajäljed. Kohalik tabiib räägib, et tõsiselt traumeeritud. Tahab koju, aga pabereid pole. Foto manuses. Kas tunned teda? Anna teada, enne kui ametlikke kanaleid tülitame. Zigi.“

Bruno muigas vana hea armeeslängi peale. *Pékin* tähendas tsiviilisti, siidikäppa. Nijrab oli Prantsuse sõjaväebaas Kapisa piirkonnas Afganistanis. Bruno ei mäletanud, kas seal tegutsesid veel lahingpatrullid või oli missiooni muudetud ja baas kohandatud afgaani armee väljaõppeks. *Muj* oli lühend *mujahedin*'ist ehk džihadistist. Ja tabiib oli arst. Bruno muigvel suunurgad pöördusid alla, kui ta edasi luges. Jah, ta tundis Sami Belloumit – noormeest, kes oli St Denis'st lahkunud oma kolm-neli aastat tagasi, väidetavalt autismiga noorte erikooli, mida peeti ühes Toulouse'i mošees. Sami oli kohaliku põhikooli matemaatikaõpetaja Momu vennapoeg. Momul oli ka poeg Karim, kohaliku spordikohviku omanik ja

ragbimeeskonna täht. Bruno klõpsas pildifaili lahti ja nägi Sami tuttavat nägu. Bruno mäletas teda Karimiga sama pikana, kuid nüüd oli ta luu ja nahk, esiletungivad põsesarnad punnis silmi rõhutamas. Tal oli pikk habe, pea aga paljaks aetud. Pilt meenutas Brunole Sami tennisetrenni päevi, kui ta servis ühe ässpalli teise järel ja oskas palli iga kord täiuslikult nurka suunata. Bruno suutis võita ehk ühe servi kolmest. Kuid Samit muu peale servi ei huvitanudki. Ta ei löönud kunagi palli tagasi ega mänginud eestega tagantkaelööke, vaid veetis tunde väljakul, korvitäis tennisepalle kõrval, ja lihvis oma täiuslikku servi. Sama kehtis korvpallis. Ta võis palli korvi visata ükskõik kust, kuid muud ta teha ei tahtnud. Ei söötanud, ei triblanud, ei jooksnud. Ja nagu servi tennisest, harjutas ta ka viskeid tundide kaupa.

Momu ütles, et see tuleb tal ajuehitusest. Sami paistis olevat võimaline remontima igasugust elektroonika- või mehaanikavidinat alates röstelist ja lõpetades arvutiga. Ta oskas ka matemaatikaülesandeid lahendada, kuid kui tal tuli lugeda või kirjutada, siis neid oskusi ta ei kasutanud. Kuigi viisakas ja sõbralik poiss, kes surus Brunol alati kätt, sai ta vaevalt sõna suust. Vana doktor Gellereau diagnoosis tal autismi ja ütles, et see pole ravitav. Momu oli katsunud ta erikooli saata, kuid nende vähesus oli üks Prantsuse haridussüsteemi suuremaid prohmakaid. Kurb, mõtles Bruno, et Fabiola jõudis liiga hilja St Denis'sse, et oleks jõudnud teda aidata. Mitte et vanemad tohtrid poleks ametit osanud, kuid Fabiolal oli eriline ravitseja anne ning vaistlik oskus patsientidega jutule saada ja neis usaldust äratada. Vahest oleks tema osanud Sami kestast välja meelitada. Vahest oskaks nüüdki, kui poiss koju toimetatakse.

Bruno tegi määrustepärase kõne passilauda ja uuris, kas Sami oli dokumente taotlenud või mis nende number on. Huvitav, mida Sami Afganistanis tegi? mõtles ta. Zigi oli teda *muj*'iks nimetanud ja luitunudpruunis ürbis, mida Bruno fotolt nägi, näis ta välja nagu Talibani liige. Kuid arvatavasti nägi samamoodi välja enamik maakandi afgaane.

Leidus üks ilmne põhjus, miks Araabia moslemi päritolu Prantsuse kodanik võis Afganistani sattuda. Kas Sami oli kuidagi radikaliseerunud? Bruno kahtles, et poiss oli kuigivõrd poliitiline või religioosne, sest oli kasvanud Momu ilmalikus peres. Momu ei teinud usuasjadega tegemist ega olnud Bruno teada isegi mošees käinud, kui välja arvata tookord, kui ta Sami erikooli pani. Vahest oli Samist saanud süvausklik moslem ja siis veendud või ka sunnitud Afganistani minema. Kas ta oleks vabatahtlikult džihadistiks hakanud? Arvestades Zigi kirjeldatud piitsajälgi polnud see usutav. Bruno teadis, et spekulereb liiga väheste faktidega. Tähtis oli aga see, et Sami oli St Denis'st pärit ja tahtis pererüppe naasta. Lõpuks tuli passilaua ametnikult vastus: Sami Belloumi polnud kunagi passi taotlenud.

„Servus, Zigi!“ toksis Bruno kamraadile vastuse. „Kui nad sinust ülemveebli tegid, on mu armee suuremas hädas, kui oskasin arvata. Sinust on hea kuulda, aitäh kirja eest. Pildil on meie Sami, Prantsuse kodanik ja lugupeetud kohaliku perekonna liige, aga viimati käis ta teadaolevalt Toulouse'i mošee autismiga laste erikoolis. Kas saame ta koju tuua? Bruno.“

Linnapea nägi vana ja väsinud välja, kui saabus departemangu juhtorgani *Conseil-Général*'i istungilt, kus peeti lõputuid eelarveläbirääkimisi majandussurutise tingimustes. Tavaliselt käis linnapea Gérard Mangin trepist, tormates neist üles-alla poole noorema mehe nobedusega. Seekord väljus ta liftist, õlad longus. Ta märkas Brunot, kes endale ühiskannust kohvi valas, ja viipas ta oma kabinetti. Bruno võttis istet ebamugaval sirge seljatoega puittoolil, mille linnapea eraldas külalistele, et need liiga kauaks ei jääks. „Sa oled vist hullemas seisus kui välja näed, kui selle jõleda kraamini laskud,“ sõnas linnapea, noogates kohvitassi poole Bruno käes. Ta vajutas kaks korda sisetelefoni nuppu – kood, mis andis sekretär Claire'ile märku, et too salavarudest korralikku kohvi teeks. „Pärast täna hommikust koosolekut kulub see mulle ära,“ jätkas meer.

„Nad üritavad sellele väheselegi küüsi taha saada, mille olin uue kanalisatsiooni jaoks kõrvale pannud, et nende kommuunide teid parandada, mis ei viitsinud õigel ajal hooldust teha. Mõtlevad igasugu ähvardusi välja, et ma alla vannuksin, aga seda ma neile ei kingi.“

„Oleksin arvanud, et nad tunnevad teid juba nüüdseks paremini,“ kommenteeris Bruno, suu muigvele venimas. „Teie kaitsete ju kommuuni raha nagu isiklikku vara.“

„Ja veel kiivamini, Bruno. Ma olen näinud, kuidas linnapead trellide taha lähevad, kui linna rahadega liiga kergekäeliselt ümber käivad.“

„Millega nad teid siis ähvardavad?“

„Et müüvad õpetajakorterid maha, keelavad kolmeks aastaks raekotta töötajaid juurde palgata ja parseldavad osa linnapargist arendajatele.“

Bruno tegi valuliku grimassi. Eelmisel aastal oli ta vaba aja kultanud ühe sellise korteri remondile ja värvimisele. Neid pakuti riigi toel soodsalt üüriks, et õpetajaid maakooli tööle meelitada. Uus loodusainete õpetaja Florence elas seal oma kahe mudilasega. Ja linnapark oli Bruno meelest pühamast püha, või vähemalt peaks olema.

„Mida siis otsustati?“

„Ei midagi, mis on komisjonide puhul tavaline. Ma ütlesin, et korterite müük ei tule enne kõne allagi, kui oleme õpetajate üüriisuhte kohta juriidilise hinnangu saanud, ja selle eest maksku nemad. Värbamispausi vastu polnud mul midagi, seni kui sama kehtib ka teistele kommuunidele, mitte ainult meile, ja tegin vastuettepaneku, et korraldaksime kõigis raekodades riigiteenistajate loenduse. See neile ei meeldinud.“

„Ja park?“

„Park ei puutu neisse. Mul pruukis vaid mainida, et see kuulub St Denis' elanikele ja ilma referendumita ei toimu midagi. Seda lisisin muidugi ka, et kõik ülemkogu liikmed on teretulnud

St Denis'sse tulema ja pargimüügiks kampaaniaid korraldama, aga et ma ei saa sellisel juhul nende ohutust tagada. Igatahes ei saa nad meilt pennigi ja asi ants.“

Bruno noogutas, tundes heameelt, et linnapea on jälle sõiduvees ja sai järjekordsest komisjoni lahingust turgutust.

„Aga räägi mulle nüüd sellest salapärasest mõrvast, millest raadios räägiti, kui ma tagasi sõitsin.“

Kui Bruno jutustas, mida ta Rafiqi surmast teadis, sirvis linnapea saabunud kirju ja tõmbas sealt faksitud palvekirja, et Bruno lähetataks siseministeeriumi juurde brigaadikindrali käsu alla. Meer võttis lauasahulist sullepea, kriipseldas kirjale loa ja ulatas selle Brunole. Uks avanes ja Claire tõi kabinetti kaks tassi espressoga, mis pärines kohvimasinast, mille linnavalitsus oli kingiks ostnud linnapea kahekümnenda tööjuubeli puhul.

„Midagi on veel ja kõikvõimalikest kohtadest Afganistanis,“ jätkas Bruno juttu, kui Claire oli väljunud. Kui Bruno oli Momu vennapoja väljailmumise uudisega poole peale jõudnud, läks linnapea raamatariiuli juurde ja tõmbas sealt valge teibiga tugevdatud toimiku. Tagasi oma laua taga, tegi ta selle lahti ja lükkas Bruno ette koopia Momu algsest avaldusest, et tema vennapoeg saaks Prantsuse kodanikuks, juures Sami kodakondsustunnistuse ja ID-kaardi koopiad.

„Mäletan seda päevselgelt. Vormistasin need suuremalt jaolt isiklikult. On meil aimu, miks see noormees enam Toulouse'i erikoolis ei käi?“

„Ei,“ vastas Bruno. „Ja passilaua ametnikel pole märki, et talle oleks kunagi passi väljastatud. Taevas teab, kuidas Sami üldse Afganistani jõudis. Kohe kui koolis on lõunavahetund, lähen uurin, mida Momul öelda on. Pole mõeldav, et ta ei teaks, et Sami Toulouse'ist vehkat tegi.“

„Sul võib õigus olla, aga kui Sami otsustas džihadistiks hakata, siis ma ei imesta, et Momu seda ei kuulutanud,“ mõtiskles linnapea. „Ikkagi – mida kiiremini sa talle teatad, et Sami on

elus ja terve, seda parem.“ Bruno selgitas, et Sami ilmumine Prantsuse tagalasse pole veel ametlikesse kanalitesse jõudnud. Praegu oli tegemist vaid vana armeesemu vihjega ja too näis olevat nõus mitte asja suure kella külge riputama. Afganistani vahet korraldati regulaarseid Prantsuse sõjalende ja kui veab, ei pruugi Sami kojutulek ametlikuks minnagi. Bruno kogemust mööda oli sõjavägi enamasti rahul, kui seersandid lahendasid keerukaid probleeme oma äranägemist mööda, võimalikult väheste dokumentidega, aga nii diskreetselt ja kiiresti kui võimalik.

„Eldan, et ID-kaardi koopiast su vanale semule piisab,“ vastas linnapea. „Kui mitte, õnnestub mul ehk Pariisis paari niiti tõmmata. Mulle nagu meenuks mingi määrus seoses hätta sattunud Prantsuse kodanike ohutsoonist kodumaale saatmisega. Kui peame lennusõidu kinni maksma, siis kusagilt ikka raha leiame. Sami on oma, nii et teeme, mis võimalik, et ta koju toimetada. Aga muide, kuidas siis nii, et üks araabia nimega salaagent laseb end St Denis's ära tappa?“

„Tappa ja piinata, seejuures äärmiselt jõhkral,“ vastas Bruno. „Järelikult kuulati teda üle ja hukati siis väga professionaalselt, torgates pistoda lõua alt aju. Mina tean ainult seda, mida teile rääkisin, ja seda kuulsin ma brigaadikindralilt. Rafiq kõlab araabiapäraselt, kui see ikka on ta pärisnimi, ja Fabiola arvates on ta Põhja-Aafrika päritolu. On vast kokkusattumus, et ta just siis tapetakse, kui Sami uuesti välja ilmub.“

Linnapea näis mõtlik. „Tõesti kahtlane, eriti kui asjasse on segatud meie salapärane brigaadikindral. Tema kohalolek töötab alati jamasid, seejuures meie traditsioonilise seguga poliitikast, intriigist ja diplomaatiast.“

Bruno muigas. „Te jätsite seksi mainimata.“

„See on Prantsusmaa, Bruno. Seks käib ütlema tagi asja juurde.“